הַדִּין בְּנֵי אָדָם הַדָּרִים (יז) בְּיִשּׁוּבִים וְאֵין לָהֶם מְנְיָן, מִכָּל מָקוֹם (לא) יִתְפַּלְלוּ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית (לב) בִּזְמַן שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְלִים, סמ״ג (עמ״ן יט)). ש[וְכֵן אִם נֶאֱנַס וְלֹא הִתְפַּלֵּל בְּשָׁעָה שֶׁהִתְפַּלְלוּ הַצִּבּוּר וְהוּא מִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד, (לג) אַף עַל פִּי כֵן יִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת: י ח(כְּשֶׁעוֹמֵד (לד) עִם הַצִּבּוּר אָסוּר לוֹ (לה) לְהַקְדִּים (עו) תְּפִלָּתוֹ לִתְפִלַּת צִבּוּר, א]אֶלָּא אִם כֵּן (לו) הַשָּׁעָה (עז) עוֹבֶרֶת וְאֵין הַצִּבּוּר מִתְפַּלְלִין לְפִי שֶׁמַּאֲרִיכִין בְּפִיּוּטִים אוֹ לְסִבָּה אַחֶרֶת. (אֲבָל בְּלֹא שָׁעָה עוֹבֶרֶת, יִתְפַּלֵּל הַפִּיּוּטִים וְהַתְּחִנּוֹת עִם הַצִּבּוּר וְלֹא יִפְרֹשׁ מִן הַצִּבּוּר אֶפִלּוּ לַעֲסֹק בְּדִבְרֵי תּוֹרָה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ח (ס״ק)): יא[מִי (לז) שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּיִת הַכְּנֶסֶת (יז) [יז] בְּעִירוֹ וְאֵינוֹ נִכְנָס בּוֹ לְהִתְפַּלֵּל, (לח) נִקְרָא (לט) שָׁכֵן רָע וְגוֹרֵם גָּלוּת לוֹ וּלְבָנָיו: יב (מ) [ג]מִצְוָה (יט) (מא) לָרוּץ כְּשֶׁהוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְכֵן לְכָל דָּבָר מִצְוָה, אֶפִלּוּ (מב) בְּשַׁבָּת שֶׁאָסוּר לִפְסֹעַ פְּסִיעָה גַּסָּה, אֲבָל כְּשֶׁיּוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת (מג) אָסוּר (כ) לָרוּץ:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְמִהֲרִים דִּי לוֹנְזָאנוֹ (ד״ה אמר מנחם מסכים הייתי) צִבּוּר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְצִבּוּר חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, הַיְינוּ דְּאָבֵא בְּנִימִין אֵין תְּפִלָּתוֹ כוּ׳. צִבּוּר חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְיָחִיד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, צִבּוּר חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת עָדִיף. וְעַיֵּן בְּיָד אֵלְיָהוּ סִימָן ד׳ וּבְשֻׁלְחָנִי צִבּוּר (שם) הָאֲרוּךְ בְּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל הַבַּאתִי מֵהָרַדְבַּ״ז (ח״ו סי׳ ב׳ אלפים קלט) בְּמִי שֶׁבְּבֵית מִדְרָשׁוֹ חַלּוֹן פְּתוּחַ סְמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, עַיֵּן שָׁם: יא [יז] בְּעִירוֹ. וְכָתַב מֹהֲרִי״ק בְּרָכָה (סק״ד) בְּשֵׁם מַלְכֵּי בְּקֹדֶשׁ (ד״ה אך עם הא דרי״ב״ל) דְּאִם הִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ בְּעֲשָׂרָה אֵינוֹ נִקְרָא שָׁכֵן רַע דְּקַל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא, וּמִיהוּ עַל כָּל פָּנִים מִיְּדֵי תּוֹרָה וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס״ח (ס״ק ב) וּבְמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר (שם) שֶׁכָּתַב דְּאִם מִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ בְּעֲשָׂרָה אֵינוֹ נִקְרָא שָׁכֵן רַע דְּקַל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא, וּמִיהוּ עַל כָּל פָּנִים לֹא נָפִיק אֶלָּא אִם כֵּן אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְלִים בּוֹ קָבוּעַ לִתְפִלָּה: (מז) עוֹבֶרֶת. מַשְׁמַע דְּאִז אֶפִלּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי, וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ט״ו. ד״ה ובציבור), וְכֵן מַשְׁמַע לְשׁוֹן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ט״ו. ד״ה ובציבור), וְהַבַּ״ח (ס״ז) פָּסַק דְּוַקָא שֶׁהַזְּמַן קָצָר כָּל כָּךְ שֶׁבְּעוֹד שֶׁיַּלַּךְ לְבֵיתוֹ יַעֲבֹר זְמַן תְּפִלָּה, [ב]אֲבָל אִם יֵשׁ זְמַן יַלַּךְ לְבֵיתוֹ וְיִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד עַיֵּן שָׁם: יב (מט) לָרוּץ. עַד פֶּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת. וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת עַצְמָהּ אָסוּר בְּאֵימָה וּבִיְרָאָה. ע״ת שֶׁלְּ״ה (שער האותיות אות ק סי׳ כו) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כה): (כ) לָרוּץ. אֲבָל אִם יוֹצֵא עַל מִנַּת לַחֲזֹר, מִצְוָה לָרוּץ כְּדֵי שֶׁיַּחֲזֹר מְהֵרָה. הַכּוֹתֵב בְּעֵין יַעֲקֹב. וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט סק״ד) דְּלֹא כַּלְּחֶם חֲמוּדוֹת (מעדני יו״ט פ״א סי׳ ז אות ה). וְכָתַב שֶׁלְּ״ה (שם) דְּהַיְינוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵית הַמִּדְרָשׁ יָרוּץ. מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

בְּאֵר הֵיטֵב

מִשְׁמַע בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַף ד׳ עַמּוּד ב׳ דְּאִם מִתְפַּלֵּל מוּסָף בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין שַׁחֲרִית, לֹא מִקְרֵי בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין, וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד״ה כיון): (יז) בְּיִשּׁוּבִים. נִרְאֶה לִי בִּימוֹת הַקַּיִץ שֶׁהַצִּבּוּר מֵאֲחָרִים תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, וְהֶדֵּר בִּישׁוּב אָסוּר אֲפִלּוּ לִלְמֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן פ״ט (ס״ו), לָכֵן מוּטָב שֶׁיִּתְפַּלֵּל תֵּכֶף בְּהֶנֵּץ הַחַמָּה, וּבְעֲרָבִית צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יט): י (טו) תְּפִלָּתוֹ. אֲפִלּוּ רוֹצֶה לָצֵאת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. רי״ב״ש (סי׳ עה) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״כ). וְאִם חָלַשׁ לִבּוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ קֹדֶם הַצִּבּוּר, וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת אַף זֶה אָסוּר. וְאִם הוּא חוֹלֶה אוֹ אָנוּס אַף בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי. בַּ״ח (סי׳ קיד ס״ג) דְּלֹא כְּבֵית יוֹסֵף (שם ד״ה ומ״ש שאסורו), מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק כא), עַיֵּן שָׁם:

(מח) רַע. מַשְׁמַע דְּאִם יֵשׁ זְמַן יַלַּךְ לְבֵיתוֹ וְיִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד, עַיֵּן שָׁם: יא (יז) בְּעִירוֹ. וְאִם יֵשׁ שָׁנֵי בָּתֵּי הַכְּנֶסֶת מִצְוָה לֵילֵךְ לְהָרְחוֹקָה, דְּשָׂכַר פְּסִיעוֹת יֵשׁ. בְּבָא מְצִיעָא דַף (ק״ז) [ק״ז] (ע״א): (יח) רַע. אֲפִלּוּ אֵין שָׁם מִנְיָן עֲשָׂרָה, דְּהָא סְתָמָא קָתָנֵי. מַשָּׂה מַשָּׂה: יב (יט) לָרוּץ. עַד פֶּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת. וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת עַצְמָהּ אָסוּר לָרוּץ אֶלָּא בְּאֵימָה וּבִיְרָאָה. עַיֵּן שָׁם שֶׁלְּ״ה (הגה״ט סק״ג) עַיֵּן שָׁם: יב (כ) לָרוּץ. אֲבָל אִם יֵשׁ זְמַן יַלַּךְ לְבֵיתוֹ וְיִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד עַיֵּן שָׁם. אֵיתָא בַּגְּמָרָא (שם) דְּאִם חָלַשׁ לִבּוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ קֹדֶם הַצִּבּוּר, וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת אַף זֶה אָסוּר, וְעַיֵּן סִימָן קי״ד סָעִיף ב׳ דְּאִם הוּא חוֹלֶה אוֹ אָנוּס אַף בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שָׁרֵי כֵּן כָּתְבוּ הַב״ח (ס״ג) וְהַפְּרִישָׁה (סק״ה) שָׁם: יא (לז) שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְכוּ׳. וְאִם (כט) יֵשׁ שְׁתֵּי בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת בָּעִיר טוֹב לֵילֵךְ לְהָרְחוֹקָה, כִּי שָׂכַר פְּסִיעוֹת יֵשׁ: (לח) נִקְרָא וְכוּ׳. דְּכֵן דֶּרֶךְ שְׁכֵנִים הָרָעִים שֶׁאֵין נִכְנָסִין לְבֵית חֲבֵרֵיהֶם. וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁאֲפִלּוּ אֵין שָׁם מִנְיָן עֲשָׂרָה, דְּהָא סְתָמָא קָתָנֵי, וּבְפֹרֵי מִגְדִּים (א״א ס״ק כג) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה. (ל) וְאִם מִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ בַּעֲשָׂרָה בְּכָל גַּוְנֵי אֵינוֹ נִקְרָא שָׁכֵן רָע, דְּכָל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא, וּמִיהוּ עַל כָּל פָּנִים מִיְּדֵי חוֹבַת בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹא נָפִיק אֶלָּא אִם כֵּן אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בּוֹ קָבוּעַ לִקְדֻשָּׁה: (לט) שָׁכֵן רָע וְכוּ׳. דִּכְתִיב (ירמיה יב יד) ׳כֹּה אָמַר ה׳ עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים וְגוֹ׳ הִנְנִי נוֹתְשָׁם מֵעַל אַדְמָתָם׳. וְכָל הַמַּשְׂכִּים וּמַעֲרִיב לְבֵית הַכְּנֶסֶת זוֹכֶה לַאֲרִיכַת יָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח לד) ׳אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתוֹתַי יוֹם יוֹם׳ וּכְתִיב אַחֲרָיו (פסוק לה) ׳כִּי מוֹצְאַי מָצָא חַיִּים׳ וְגוֹ׳: יב (מ) מִצְוָה וְכוּ׳. שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו ג) ׳וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה לָדַעַת אֶת ה״ וְגוֹ׳. וּמִזֶּה נִלְמַד דְּכָל שֶׁכֵּן שֶׁיֵּשׁ לִזָּהֵר אֲז לַעֲמֹד בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ לְהַסִּיחַ עִם חֲבֵרוֹ בְּאֵיזֶה חֶפְצֵי עַצְמוֹ, כִּי עַל יְדֵי זֶה מָצוּי שֶׁבָּא אַחַר בָּרְכוּ וּקְדֻשָּׁה. וְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה (ס״ק טז) שֶׁכָּתַב דְּעִקַּר הָרִיצָה יִהְיֶה כְּשֶׁבָּא סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּשָׁם מִנְכַּר הוּא שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם מִצְוַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כד) דִּבְשַׁחֲרִית שֶׁהוֹלֵךְ עִם טַלִּית וּתְפִלִּין בְּיָדוֹ, תָּמִיד מִנְכַּר הוּא, וּמִכָּל מָקוֹם בְּרִחוּב עַכּוּ״ם לֹא יָרוּץ: (מא) לָרוּץ. עַד פֶּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת. (נ) וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת עַצְמָהּ אָסוּר לָרוּץ אֶלָּא בְּאֵימָה: (מב) בְּשַׁבָּת שֶׁאָסוּר. וְאַף בְּחֹל נוֹטֵל אֶחָד מֵחֲמֵשׁ מֵאוֹת מִמְּאוֹר עֵינָיו שֶׁל אָדָם. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כה): (מג) אָסוּר לָרוּץ. (נ) וְלֹא לִפְסֹעַ פְּסִיעָה גַּסָּה, לְפִי שֶׁמַּרְאֶה עַצְמוֹ שֶׁעָבַר בֵּית הַכְּנֶסֶת דּוֹמֶה עָלָיו כְּמִשְׁאוֹי. בְּמֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהוֹלֵךְ לַעֲסָקָיו (נ) אֲבָל

עִמּוֹ לְבֵיתוֹ, וְהַגְּאוֹן הַשֵּׁיב לוֹ שֶׁיְּמְתִּין עַד שֶׁיָּבוֹא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וּבְתוֹךְ כָּךְ מְבָרֵךְ לְאַחַר וְהָאַחַר הִרְוִיחַ בָּהֶם כַּמָּה אֲלָפִים רוּבֵל טָאהֶלְעֶר, וְשָׁמַח הַגָּאוֹן שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שֶׁהִשְׁלִיךְ מִנֶּגֶד מְמוֹן רַב עֲבוּר תְּפִלַּת צִבּוּר [מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יג)]. וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּא (סק״י) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת בֵּית יַעֲקֹב (סי׳ ע) דְּיֵשׁ לְקַנֵּס הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּאַחֲרִים לֵילֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת מִשּׁוּם שֶׁעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה אוֹ מִשּׁוּם שֶׁמִּשְׁתַּכְּרִין מָמוֹן, וְלָעֲשִׁירִים יֵשׁ לְקַנֵּס יוֹתֵר. וּבַעַל תּוֹרָה אַף שֶׁעוֹסֵק בִּלְמוּד מִכָּל מָקוֹם אֵיכָא חֶשְׁדָּא וְחִלּוּל הַשֵּׁם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף י״ח: (ל) יִכָּוֵן לְהִתְפַּלֵּל וְכוּ׳. וְדַוְקָא (כנ) אִם טָרְחָה לֵיהּ מִלְתָא לֶאֱסֹף עֲשָׂרָה. מַשְׁמַע בַּעֲבוֹדָה זָרָה דַף ד׳ עַמּוּד ב׳ דְּאִם מִתְפַּלֵּל מוּסָף בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין שַׁחֲרִית, לֹא מִיקְרֵי בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין, וְאִם מִתְפַּלֵּל עִמָּהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת (כג) מִיקְרֵי תְּפִלַּת הַצִּבּוּר: (לא) יִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית. וּבְיוֹמוֹת הַקַּיִץ שֶׁהַצִּבּוּר מֵאֲחָרִים תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, וְהֶדֵּר בִּישׁוּב אָסוּר אֲפִלּוּ לִלְמֹד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן פ״ט סָעִיף ו׳ וְסִימָן רל״ב (ס״ב) שֶׁמָּא יִשְׁתַּכֵּר בִּלְמוּדוֹ וְיַעֲבֹר זְמַן תְּפִלָּה וְאִם כֵּן יִתְבַּטְּלוּ זְמַן אֲרֻכָּה. מוּטָב שֶׁיִּתְפַּלֵּל תֵּכֶף בְּהֶנֵּץ הַחַמָּה. וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּהַיּוֹם דְּבִקְהִלּוֹת גְּדוֹלוֹת מִתְפַּלְּלִין תֵּכֶף מִשֶּׁהַאִיר הַבֹּקֶר, וְאִם כֵּן לְעוֹלָם הוּא בְּשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין: (לב) בִּזְמַן שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין. וּבְאַשְׁכְּנַז שָׁנְהֲגוּ לְהַקְדִּים עַרְבִית כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רל״ה (ס״א), (כו) יָחִיד הַדָּר בַּכְּפָר אוֹ בְּדֶרֶךְ צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים: (לג) אַף עַל פִּי כֵן וְכוּ׳. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מָקוֹם קָבוּעַ לִקְדֻשָּׁה וּתְפִלָּתוֹ מִתְקַבֶּלֶת שָׁם יוֹתֵר. וּפְשׁוּט דְּאִם הוּא תַּלְמִיד חָכָם וְיֵשׁ חֶשֶׁק חִלּוּל ה׳ כְּשֶׁיָּבוֹא אַחַר הַתְּפִלָּה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּיִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ: י (לד) עִם הַצִּבּוּר אָסוּר. (מ) אַף עַל גַּב דְּבִסָּעִיף הַקֹּדֶם כָּתַב דְּאֲפִילּוּ הוּא בְּבֵיתוֹ יָכוֹל לְשָׁעָה שֶׁהַצִּבּוּר מִתְפַּלְּלִין, הַיְינוּ כְּדֵי שֶׁתְּהֵא תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת אֲבָל אִסּוּרָא לֵיכָּא אִי מַקְדִּים לִתְפִלַּת צִבּוּר, אֲבָל כְּשֶׁעוֹמֵד עִם הַצִּבּוּר וּמַקְדִּים אִסּוּרָא נַמִּי אִיכָּא. וְעַיֵּן בְּאֹרְחוֹת חַיִּים (סי׳ סט) שֶׁכָּתַב הַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַכְּזָה אֶת הַצִּבּוּר. וּמַשְׁמַע בַּגְּמָרָא (כח:) דַּאֲפִילּוּ אִם הוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת זֶה בִּשְׁבִיל לִמּוּד הַתּוֹרָה, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁעוּר קָבוּעַ לִלְמוֹד תּוֹרָה אֵצֶל אֶחָד. כָּתַב הַב״ח (ס״ז) דְּאִם צָרִיךְ הוּא לְמַהֵר תְּפִלָּתוֹ כְּגוֹן שֶׁיּוֹצֵא לַדָּרֶךְ, יֵצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְיִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ, וְאָפְשָׁר דִּכְשֶׁכְּבָר הִתְחִיל לִמּוּד הַתּוֹרָה גַּם כֵּן מֵתֵר לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְכֵן מַשְׁמַע בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (ס״ק יד) אַךְ שָׁם אַיְרֵי לְעִנְיַן תְּפִלַּת מוּסָף, וְאָפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן שַׁחֲרִית וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ח: (לה) לְהַקְדִּים תְּפִלָּתוֹ. וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לָצֵאת חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) בְּשֵׁם הַרִיבַ״ש (סי׳ עה), אֲבָל בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) כָּתַב דְּאֵין מִדְּבְרֵי הָרִיבַ״ש רְאָיָה א]וּמַסִּיק דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר דְּמַקְדִּים תְּפִלָּתוֹ, אֶלָּא דְּלָאו שַׁפִּיר עָבִיד דְּמַפְסִיד מִילְּתָא דְּתִפְלַּת הַצִּבּוּר: (לו) הַשָּׁעָה עוֹבֶרֶת. מַשְׁמַע (כמ) דְּאֲז אֶפִלּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי, וְכֵן מוּכָח לְשׁוֹן תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ט״ו. ד״ה ובציבור), וְהַבַּ״ח (ס״ז) פָּסַק דְּוַקָא שֶׁהַזְּמַן קָצָר כָּל כָּךְ שֶׁבְּעוֹד שֶׁיַּלַּךְ לְבֵיתוֹ יַעֲבֹר זְמַן תְּפִלָּה, ב]אֲבָל אִם יֵשׁ זְמַן יַלַּךְ לְבֵיתוֹ וְיִתְפַּלֵּל בְּיָחִיד עַיֵּן שָׁם. אֵיתָא בַּגְּמָרָא (שם) דְּאִם חָלַשׁ לִבּוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ קֹדֶם הַצִּבּוּר, וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת אַף זֶה אָסוּר, וְעַיֵּן סִימָן קי״ד סָעִיף ב׳ דְּאִם הוּא חוֹלֶה אוֹ אָנוּס אַף בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי כֵּן כָּתְבוּ הַב״ח (ס״ג) וְהַפְּרִישָׁה (סק״ה) שָׁם: יא (לז) שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְכוּ׳. וְאִם (כט) יֵשׁ שְׁתֵּי בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת בָּעִיר טוֹב לֵילֵךְ לְהָרְחוֹקָה, כִּי שָׂכַר פְּסִיעוֹת יֵשׁ: (לח) נִקְרָא וְכוּ׳. דְּכֵן דֶּרֶךְ שְׁכֵנִים הָרָעִים שֶׁאֵין נִכְנָסִין לְבֵית חֲבֵרֵיהֶם. וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ שֶׁאֲפִלּוּ אֵין שָׁם מִנְיָן עֲשָׂרָה, דְּהָא סְתָמָא קָתָנֵי, וּבְפֹרֵי מְגַדִּים (א״א ס״ק כג) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה. (ל) וְאִם מִתְפַּלֵּל בְּבֵיתוֹ בַּעֲשָׂרָה בְּכָל גַּוְנֵי אֵינוֹ נִקְרָא שָׁכֵן רַע, דְּכָל בֵּי עֲשָׂרָה שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא, וּמִיהוּ עַל כָּל פָּנִים מִיְּדֵי חוֹבַת בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹא נָפִיק אֶלָּא אִם כֵּן אוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בּוֹ קָבוּעַ לִקְדֻשָּׁה: (לט) שָׁכֵן רַע וְכוּ׳. דִּכְתִיב (ירמיה יב יד) ׳כֹּה אָמַר ה׳ עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים וְגוֹ׳ הִנְנִי נוֹתְשָׁם מֵעַל אַדְמָתָם׳. וְכָל הַמַּשְׂכִּים וּמַעֲרִיב לְבֵית הַכְּנֶסֶת זוֹכֶה לַאֲרִיכַת יָמִים שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ח לד) ׳אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתוֹתַי יוֹם יוֹם׳ וּכְתִיב אַחֲרָיו (פסוק לה) ׳כִּי מוֹצְאַי מָצָא חַיִּים׳ וְגוֹ׳: יב (מ) מִצְוָה וְכוּ׳. שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ו ג) ׳וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה לָדַעַת אֶת ה״ וְגוֹ׳. וּמִזֶּה נִלְמַד דְּכָל שֶׁכֵּן שֶׁיֵּשׁ לִזָּהֵר אֲז לַעֲמֹד בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ לְהַסִּיחַ עִם חֲבֵרוֹ בְּאֵיזֶה חֶפְצֵי עַצְמוֹ, כִּי עַל יְדֵי זֶה מָצוּי שֶׁבָּא אַחַר בָּרְכוּ וּקְדֻשָּׁה. וְעַיֵּן בְּפְרִישָׁה (ס״ק טז) שֶׁכָּתַב דְּעִקַּר הָרִיצָה יִהְיֶה כְּשֶׁבָּא סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּשָׁם מִנְכַּר הוּא שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם מִצְוַת בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כד) דִּבְשַׁחֲרִית שֶׁהוֹלֵךְ עִם טַלִּית וּתְפִלִּין בְּיָדוֹ, תָּמִיד מִנְכַּר הוּא, וּמִכָּל מָקוֹם בְּרִחוּב עַכּוּ״ם לֹא יָרוּץ: (מא) לָרוּץ. עַד פֶּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת. (נ) וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת עַצְמָהּ אָסוּר לָרוּץ אֶלָּא בְּאֵימָה: (מב) בְּשַׁבָּת שֶׁאָסוּר. וְאַף בְּחֹל נוֹטֵל אֶחָד מֵחֲמֵשׁ מֵאוֹת מִמְּאוֹר עֵינָיו שֶׁל אָדָם. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כה): (מג) אָסוּר לָרוּץ. (נ) וְלֹא לִפְסֹעַ פְּסִיעָה גַּסָּה, לְפִי שֶׁמַּרְאֶה עַצְמוֹ שֶׁעָבַר בֵּית הַכְּנֶסֶת דּוֹמֶה עָלָיו כְּמִשְׁאוֹי. בְּמֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהוֹלֵךְ לַעֲסָקָיו (נ) אֲבָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): (כג) צֵל״ח (ו. ד״ה אין תפלתו) וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס״ק יח): (כד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): (כה) חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל סד ס״ג): (כו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט): י (כז) לְבוּשֵׁי שְׁרָד: (כח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא): (כט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט): (ל) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ה): יא (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): יב (לב) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כה): (לג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (סי״א) כתב: אסור לו להקדים תפלתו לתפלת הצבור בין בבית הכנסת בין שרוצה לצאת חוץ לבית הכנסת. **ב]** ובשו״ע הרב (סי״א) לא הביא דין זה, אלא כתב שאם רואה שזמן התפלה עובר מתפלל הוא בפני עצמו כדי להתפלל בעונתה.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן צ

יג [ד]מָתַר (כא) (מד) לָרוֹק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, (מה) וְדוֹרְסוֹ בְּרַגְלָיו [ה]אוֹ (מו) מְכַסֶּהוּ בְּגָמְיִ: **יד** [י]יַשְׁפִּים אָדָם לְבֵית הַכְּנֶסֶת (מז) כְּדֵי שֶׁיְּמַנֶּה עִם הָעֲשָׂרָה (כב) הָרִאשׁוֹנִים: **טו** [ז]אִם נִשְׁאַר אָדָם יְחִידִי מִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁבַּשְּׁדוֹת אוֹ אֲפִלּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁבָּעִיר, אִם הִיא [ח]תְּפִלַּת עַרְבִית (שֶׁמִּתְפַּלְּלִים בַּלַּיְלָה), חַיָּב חֲבֵרוֹ (כג) (מח) לְהַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיִּסַּיֵּם תְּפִלָּתוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּלְבֵּל בִּתְפִלָּתוֹ. (וְיֵשׁ מַחְמִירִין אֲפִלּוּ בַּיּוֹם וּבְבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם בָּעִיר) (הטור ומרדכי פ"ק דברכות בשם ר"י והרבינו יונה פרק קמא דברכות (ג. ד"ה הא)). [ט]וְאִם מַאֲרִיךְ בְּבַקָּשׁוֹת וְתַחֲנוּנִים, אֵינוֹ חַיָּב לְהַמְתִּין לוֹ:

טז [ז]הַהוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ וְהִגִּיעַ לְעִיר (מט) וְרוֹצֶה לָלוּן בָּהּ, (נ) אִם לִפָּנָיו עַד אַרְבָּעָה מִילִין מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִים בָּעֲשָׂרָה צָרִיךְ (כד) (נא) לְיַלֵּךְ שָׁם. (נב) וּלְאַחֲרָיו, צָרִיךְ לַחֲזֹר עַד מִיל כְּדֵי לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲשָׂרָה: **יז** [כ]יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁמִּכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יַשְׁכִּים אָדָם (נג) לֵילֵךְ מֵעִיר שֶׁמִּתְפַּלְּלִים בָּהּ בַּעֲשָׂרָה, אִם יָכוֹל לָבוֹא לְמָחוֹז חֶפְצוֹ בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל (נד) וְשֶׁלֹּא יְהֵא צָרִיךְ לְלָכֶת יְחִידִי אַחַר הַתְּפִלָּה: **יח** [ל]בֵּית הַמִּדְרָשׁ קָבוּעַ קָדוֹשׁ יוֹתֵר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וּמִצְוָה לְהִתְפַּלֵּל בּוֹ יוֹתֵר מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, (נה) [מ]וְהוּא שֶׁיִּתְפַּלֵּל בַּעֲשָׂרָה. הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּלֹא עֲשָׂרָה עָדִיף לְהִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ הַקָּבוּעַ לוֹ, וְדַוְקָא מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ (נו) וְאֵינוֹ מִתְבַּטֵּל בְּלָאו הָכִי (הרבינו יונה פרק קמא דברכות (ד. ד"ה ואפילו בי מיין)). וַאֲפִלּוּ הָכִי לֹא יַרְגִּיל עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן, (נז) שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ עַמֵּי הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ וְיִתְבַּטְּלוּ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת (תשובת הרא"ש כלל ד' (סי' יח) והטור).

ד שם ס"ב (ע"ב).
ה יְרוּשַׁלְמִי שָׁם סוֹף פֶּרֶק (ה') [ג'] (ה"ה) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (סוֹ: ד"ה וּאִי).
ו בְּרָכוֹת מ"ז (ע"ב). ז שם ה' (ע"ב).
ח רי"ף (ג.) וְרַבֵּנוּ יוֹנָה (ו. ד"ה המתפלל).
ט רַבֵּנוּ יוֹנָה (ד"ה שניים). י פְּסָחִים מ"ו (ע"א) לְפֵרוּשׁ רַשׁ"י (ד"ה לגבלו). כ אַגָּדָה (תולין סי' קמט).
ל בְּרָכוֹת דף ח' (ע"א). מ רַמְבַּ"ם פֶּרֶק ח' מֵהִלְכוֹת תְּפִלָּה (ה"ג).

בְּאֵר הֵיטֵב

יג (כא) לָרק. וְדַוְקָא שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֶלָּא כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ, אֲבָל בְּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֲסוּר לָרק כְּדִלְקַמָּן סִימָן צ"ז סָעִיף ב'. ב"ח (ס"ח) עוֹלַת תָּמִיד (ס"ק י"ד) ט"ז (סק"ב). וְכָתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' רנג) הָרוֹצֶה שֶׁלֹּא לָרק יִתְּדֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִלְעֹס קֹדֶם כְּנִיסָתוֹ שׂרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַקְרי"ץ, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): **יד** (כב) הָרִאשׁוֹנִים. דַּוְקָא שֶׁיִּתְפַּלֵּל שָׁם עִמָּהֶם. וְהָאַחֲרוֹ"י ז"ל לא הָיָה מִן הָעֲשָׂרָה הָרִאשׁוֹנִים עַיֵּן לְעֵיל סִימָן כ"ה סָעִיף קָטָן ב'. וּבְזֹהַר נָשׂא (ח"ג קכו.) כְּתַב שֶׁיִּתְאַסְּפוּ עֲשָׂרָה יַחַד וְיָבוֹאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): **טו** (כג) לְהַמְתִּין. דַּוְקָא אִם נִכְנְסוּ בְּשָׁוֶה, אֲבָל אִם נִכְנַס בְּשָׁוֶה יְחִידִי בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת: (מו) מְכַסֶּהוּ בְּגָמְיִ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (לו) שֶׁאִם יֵשׁ תֶּבֶן אוֹ גֶּמִי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת רוֹקֵק עָלָיו וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁפְשֵׁף שֶׁהָרְקִיקָה מְכַסֶּה בְּגָמְיִ: **יד** (מז) כְּדֵי שֶׁיְּמַנֶּה וְכוּ'. וְדַוְקָא (לז) שֶׁיִּתְפַּלֵּל שָׁם עִמָּהֶם. וְהָאַחֲרוֹ"י לֹא הָיָה מִן הָרִאשׁוֹנִים כִּי הֲצָרְךָ לְפָנוֹת שָׁהָיָה לוֹ חֹלִי, וְגַם כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ מֵעֲטָף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְזֶה אִי אֶפְשָׁר קֹדֶם הַיּוֹם. וּבְזֹהַר נָשׂא (ח"ג קכו.) אִיתָא שֶׁיִּתְאַסְּפוּ עֲשָׂרָה בְּיַחַד וְיָבוֹאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת: **טו** (מח) לְהַמְתִּין. (לח) דַּוְקָא אִם נִכְנְסוּ בְּשָׁוֶה, אֲבָל אִם נִכְנַס יְחִידִי בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם תְּפִלָּתוֹ אֵין חַיָּב לְהַמְתִּין לוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁרוֹאֶה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם וְנִכְנַס אוֹגְלַאי מִלְּתָא שֶׁאֵינוֹ מִפַּחַד אִם נִשְׁאַר יְחִידִי, [א]מִיהוּ מִדַּת חֲסִידוּת הוּא לְהַמְתִּין אַף בְּכָהֲאי גַּוְנָא: **טז** (מט) וְרוֹצֶה לָלוּן בָּהּ. הוּא הַדִּין (לט) בְּבֹקֶר אִם בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָה לְפָנָיו בְּאַרְבָּעָה מִילִין יֵשׁ מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בָּעֲשָׂרָה, יַמְתִּין עַד שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם. (מ) וְהוּא שֶׁעַל יְדֵי זֶה לֹא יַעֲבֹר זְמַן (מא) קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה: (נ) **אִם לִפָּנָיו.** דַּוְקָא בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָת לְפָנָיו שֶׁבְּלָאו הָכִי יִצְטָרֵךְ לְבַסּוֹף לֵילֵךְ שָׁם, (מב) אֲבָל בְּצִדְדִין דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו: (נא) **לֵילֵךְ שָׁם.** וּבְאָפָן (מג) שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לֵילֵךְ יְחִידִי עַל יְדֵי זֶה, וְגַם מְיֻרֵי שֶׁעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל שֶׁאֲפִלּוּ אִם יֵלֵךְ עַד שָׁם יוּכַל לְהַגִּיעַ שָׁם בְּעוֹד הַשֶּׁמֶשׁ עַל הָאָרֶץ, דְּאִי לָאו הָכִי אֵינוֹ מֻחְזָק דְּלִעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם בְּכִי טוֹב. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ל) שֶׁכָּתַב דְּכְבָדְךָ אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ עֲשָׂרָה לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה אַחַר חֲצִי שָׁעָה שֶׁאַחַר חֲצוֹת, רַשַּׁאי, אַף עַל גַּב דִּבְלָאו הָכִי אֵין כְּדַאי לְכַתְּחִלָּה כִּדְאִיתָא בְּסִימָן רל"ג (ס"א), כֵּאן מַתָּר: (נב) **וּלְאַחֲרָיו וְכוּ'.** וְהֵיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ (מד) דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו עַל כֵּן עַיֵּן בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. וְהֵיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ (מד) דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו עַל כֵּן עַיֵּן בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אִם יוֹצֵא עַל מְנָת לַחֲזֹר, מִצְוָה לְרוּץ כְּדֵי לַחֲזֹר מַהֵר, וְכֵן אִם יוֹצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵית הַמִּדְרָשׁ כְּדֵי לִלְמֹד תּוֹרָה: **יג** (מד) **לָרק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.** פְּרוּשׁ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֲסוּר לָרק, כְּדִלְקַמָּן סִימָן צ"ז סָעִיף ב'. ב"ח (ס"ח) עוֹלַת תָּמִיד (ס"ק י"ד) וְכָתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' רנג) הָרוֹצֶה שֶׁלֹּא לָרק יִתְּדֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִלְעֹס קֹדֶם כְּנִיסָתוֹ שׂרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַקְרי"ץ, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת: (מה) וְדוֹרְסוֹ בְּרַגְלָיו. שֶׁלֹּא יְהֵא מְגֻלֶּה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד. (לה) וְהָרוֹצֶה שֶׁלֹּא יָרֹק יִתְּדֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִלְעֹס קֹדֶם כְּנִיסָתוֹ שׂרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַאקָעריץ (וְאַף בְּבֹקֶר שְׂרֵי דְּלָא שַׁיְּךְ בֵּיהּ גַּאֲוָה וְגַם אֵין מַכְנִיס לְגוּפוֹ) אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת: (מו) מְכַסֶּהוּ בְּגָמְיִ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (לו) שֶׁאִם יֵשׁ תֶּבֶן אוֹ גֶּמִי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת רוֹקֵק עָלָיו וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁפְשֵׁף שֶׁהָרְקִיקָה מְכַסֶּה בְּגָמְיִ: **יד** (מז) כְּדֵי שֶׁיְּמַנֶּה וְכוּ'. וְדַוְקָא (לז) שֶׁיִּתְפַּלֵּל שָׁם עִמָּהֶם. וְהָאַחֲרוֹ"י לֹא הָיָה מִן הָרִאשׁוֹנִים כִּי הֲצָרְךָ לְפָנוֹת שָׁהָיָה לוֹ חֹלִי, וְגַם כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ מֵעֲטָף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְזֶה אִי אֶפְשָׁר קֹדֶם הַיּוֹם. וּבְזֹהַר נָשׂא (ח"ג קכו.) אִיתָא שֶׁיִּתְאַסְּפוּ עֲשָׂרָה בְּיַחַד וְיָבוֹאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת: **טו** (מח) לְהַמְתִּין. (לח) דַּוְקָא אִם נִכְנְסוּ בְּשָׁוֶה, אֲבָל אִם נִכְנַס יְחִידִי בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם תְּפִלָּתוֹ אֵין חַיָּב לְהַמְתִּין לוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁרוֹאֶה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם וְנִכְנַס אוֹגְלַאי מִלְּתָא שֶׁאֵינוֹ מִפַּחַד אִם נִשְׁאַר יְחִידִי, [א]מִיהוּ מִדַּת חֲסִידוּת הוּא לְהַמְתִּין אַף בְּכָהֲאי גַּוְנָא: **טז** (מט) וְרוֹצֶה לָלוּן בָּהּ. הוּא הַדִּין (לט) בְּבֹקֶר אִם בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָת לְפָנָיו יֵשׁ מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בָּעֲשָׂרָה, יַמְתִּין עַד שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם. (מ) וְהוּא שֶׁעַל יְדֵי זֶה לֹא יַעֲבֹר זְמַן (מא) קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה: (נ) **אִם לִפָּנָיו.** דַּוְקָא בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָת לְפָנָיו שֶׁבְּלָאו הָכִי יִצְטָרֵךְ לְבַסּוֹף לֵילֵךְ שָׁם, (מב) אֲבָל בְּצִדְדִין דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו: (נא) **לֵילֵךְ שָׁם.** וּבְאָפָן (מג) שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לֵילֵךְ יְחִידִי עַל יְדֵי זֶה, וְגַם מְיֻרֵי שֶׁעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל שֶׁאֲפִלּוּ אִם יֵלֵךְ עַד שָׁם יוּכַל לְהַגִּיעַ שָׁם בְּעוֹד הַשֶּׁמֶשׁ עַל הָאָרֶץ, דְּאִי לָאו הָכִי אֵינוֹ מֻחְזָק דְּלִעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם בְּכִי טוֹב. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ל) שֶׁכָּתַב דְּכְבָדְךָ אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ עֲשָׂרָה לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה אַחַר חֲצִי שָׁעָה שֶׁאַחַר חֲצוֹת, רַשַּׁאי, אַף עַל גַּב דִּבְלָאו הָכִי אֵין כְּדַאי לְכַתְּחִלָּה כִּדְאִיתָא בְּסִימָן רל"ג (ס"א), כֵּאן מַתָּר: (נב) **וּלְאַחֲרָיו וְכוּ'.** וְהֵיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ (מד) דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו עַל כֵּן עַיֵּן בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. וְכֵן בְּשָׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה עַיֵּן סִימָן קמ"ו (ס"ב). כָּתַב מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לְבֵית הַמִּדְרָשׁ כְּדֵי לִלְמֹד תּוֹרָה: **יג** (מד) **לָרק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת.** פְּרוּשׁ שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת תְּפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אֲסוּר לָרק, כְּדִלְקַמָּן סִימָן צ"ז סָעִיף ב'. ב"ח (ס"ח) עוֹלַת תָּמִיד (ס"ק י"ד) וְכָתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' רנג) הָרוֹצֶה שֶׁלֹּא לָרק יִתְּדֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִלְעֹס קֹדֶם כְּנִיסָתוֹ שׂרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַקְרי"ץ, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת: (מה) וְדוֹרְסוֹ בְּרַגְלָיו. שֶׁלֹּא יְהֵא מְגֻלֶּה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד. (לה) וְהָרוֹצֶה שֶׁלֹּא יָרֹק יִתְּדֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִלְעֹס קֹדֶם כְּנִיסָתוֹ שׂרֶשׁ שֶׁקּוֹרִין לַאקָעריץ (וְאַף בְּבֹקֶר שְׂרֵי דְּלָא שַׁיְּךְ בֵּיהּ גַּאֲוָה וְגַם אֵין מַכְנִיס לְגוּפוֹ) אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְעֶרֶב תִּשְׁעָה בְּאָב אָסוּר, שֶׁיִּשָּׁאֵר הַמְּתִיקוּת בְּפִיו וּכְשֶׁבּוֹלֵעַ הָרֹק בּוֹלֵעַ הַמְּתִיקוּת: (מו) מְכַסֶּהוּ בְּגָמְיִ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר (לו) שֶׁאִם יֵשׁ תֶּבֶן אוֹ גֶּמִי בְּבֵית הַכְּנֶסֶת רוֹקֵק עָלָיו וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁפְשֵׁף שֶׁהָרְקִיקָה מְכַסֶּה בְּגָמְיִ: **יד** (מז) כְּדֵי שֶׁיְּמַנֶּה וְכוּ'. וְדַוְקָא (לז) שֶׁיִּתְפַּלֵּל שָׁם עִמָּהֶם. וְהָאַחֲרוֹ"י לֹא הָיָה מִן הָרִאשׁוֹנִים כִּי הֲצָרְךָ לְפָנוֹת שָׁהָיָה לוֹ חֹלִי, וְגַם כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ מֵעֲטָף בְּטַלִּית וּתְפִלִּין לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְזֶה אִי אֶפְשָׁר קֹדֶם הַיּוֹם. וּבְזֹהַר נָשׂא (ח"ג קכו.) אִיתָא שֶׁיִּתְאַסְּפוּ עֲשָׂרָה בְּיַחַד וְיָבוֹאוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת: **טו** (מח) לְהַמְתִּין. (לח) דַּוְקָא אִם נִכְנְסוּ בְּשָׁוֶה, אֲבָל אִם נִכְנַס יְחִידִי בְּשָׁעָה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם תְּפִלָּתוֹ אֵין חַיָּב לְהַמְתִּין לוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁרוֹאֶה שֶׁלֹּא יוּכַל לְסַיֵּם עִמָּהֶם וְנִכְנַס אוֹגְלַאי מִלְּתָא שֶׁאֵינוֹ מִפַּחַד אִם נִשְׁאַר יְחִידִי, [א]מִיהוּ מִדַּת חֲסִידוּת הוּא לְהַמְתִּין אַף בְּכָהֲאי גַּוְנָא: **טז** (מט) וְרוֹצֶה לָלוּן בָּהּ. הוּא הַדִּין (לט) בְּבֹקֶר אִם בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָת לְפָנָיו יֵשׁ מָקוֹם שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בָּעֲשָׂרָה, יַמְתִּין עַד שֶׁיַּגִּיעַ שָׁם. (מ) וְהוּא שֶׁעַל יְדֵי זֶה לֹא יַעֲבֹר זְמַן (מא) קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה: (נ) **אִם לִפָּנָיו.** דַּוְקָא בַּדֶּרֶךְ הֲהוֹלָכָת לְפָנָיו שֶׁבְּלָאו הָכִי יִצְטָרֵךְ לְבַסּוֹף לֵילֵךְ שָׁם, (מב) אֲבָל בְּצִדְדִין דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו: (נא) **לֵילֵךְ שָׁם.** וּבְאָפָן (מג) שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לֵילֵךְ יְחִידִי עַל יְדֵי זֶה, וְגַם מְיֻרֵי שֶׁעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל שֶׁאֲפִלּוּ אִם יֵלֵךְ עַד שָׁם יוּכַל לְהַגִּיעַ שָׁם בְּעוֹד הַשֶּׁמֶשׁ עַל הָאָרֶץ, דְּאִי לָאו הָכִי אֵינוֹ מֻחְזָק דְּלִעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם בְּכִי טוֹב. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ל) שֶׁכָּתַב דְּכְבָדְךָ אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ עֲשָׂרָה לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה אַחַר חֲצִי שָׁעָה שֶׁאַחַר חֲצוֹת, רַשַּׁאי, אַף עַל גַּב דִּבְלָאו הָכִי אֵין כְּדַאי לְכַתְּחִלָּה כִּדְאִיתָא בְּסִימָן רל"ג (ס"א), כֵּאן מַתָּר: (נב) **וּלְאַחֲרָיו וְכוּ'.** וְהֵיוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ (מד) דִּינוֹ כְּמִלְּאַחֲרָיו עַל כֵּן עַיֵּן בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. וְכֵן בְּשָׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה עַיֵּן סִימָן קמ"ו (ס"ב). כָּתַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

יג (לג) אַחֲרוֹנִים: (לה) סֵפֶר חֲסִידִים (סי' רנג): (לו) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש או מכסהו): (מב) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מ (סק"ל): (מג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): (מד) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מ (סק"ל): (מה) מְגַדִּים (שם): (מו) מַשְׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז (סי"ז): **יח** (מז) מְגַדִּים (שם): (מח) מַשְׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז (שם): (מט) רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר וְחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל יז ס"א): (נ) מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק כב):

יד (נ) אַחֲרוֹנִים: (נא) פְּרִי מְגַדִּים (שם): (נב) דְּאִי יַעֲבֹר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע וּבִרְכוֹתֶיהָ וְתִפְלָּה, אַף עַל גַּב דְּבִלְאו הָכִי אֵין כְּדַאי יִקְרָא וּמִמֵּילָא יֵחָיֵב אַחַר כָּךְ לִסְמֹךְ תַּכַף גְּאֻלָּה, וְעַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (שם): (נג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ל): (נד) חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מ (סק"ל): (נה) מַשְׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ"ז (שם): (נו) וְחַדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר (שם): (נז) מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק כב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סט"ז) כתב: אבל מדת חסידות להמתין עליו אפילו בענין זה ואפילו בבית הכנסת שבעיר ואפילו בתפלת שחרית ומנחה. וכל זה כשחבירו מאריך בסדר התפלות שדרך כל הצבור לאמרם אבל אם מאריך בבקשות ותחנונים א"צ להמתין עליו. **ב]** בשו"ע הרב (שם) כתב: והוא הדין הדר בישוב תוך מיל למקום שמתפללין שם בעשרה חייב לילך בכל יום בוקר 'ועדר' להתפלל בעשרה [ועיין בקצות השולחן (סי' יג בדי השולחן סק"ד) שכוונתו על תפילת המנחה ולא על תפילת ערבית]. **ג]** ובשו"ע הרב (סי"ז בסוגריים) תירץ דמיירי שרוצה להשכים ולילך קודם שהגיע זמן התפלה.

עוז והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah